

Täysistunto

Keskiviikko 4.11.2015 klo 14.00—17.37

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 107/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelu

17.00 **Merja Mäkisalo-Ropponen sd:** Arvoisa puhemies! Tärkeintä tässä lakiesityksessä on potilasturvallisuuden vahvistaminen, ja toiseksi tavoitteena on edistää ammattihenkilöiden liikkuvuutta. Potilasturvallisuuden kannalta kielitaitovaatimus on keskeinen. Tämä lakiesitys on siis kannatettava, mutta en ole vielä hyvin tarkkaan pystynyt perehtymään sisältöön — en siis ota siihen sen kummemmin kantaa.

Jos ministeri olisi ollut paikalla, olisin kysynyt, onko tässä lakiesityksessä huomioitu kuntoutusohjaajat, ja toivoisin, että valiokunnan käsittelyssä mietittäisiin, pitäisikö tähän lakiin jollain tavalla saada myös kuntoutusohjaajien ammatti.

Arvoisa puhemies! Haluan nostaa vielä yhden tärkeän asian esille, vaikka se menee hiukan tämän lakiesityksen ohi tai sivuun: Ammattihenkilöiden pätevyys on tärkeä asia, ja hyvä, että se määritellään tarkasti, mutta terveydenhuollon ammattilaisten opettajien pätevyysien määrittely onkin tällä hetkellä paljon epämääräisempää. Yliopistot ja ammattikorkeakoulut voivat suhteellisen vapaasti määritellä, kuka opettaa tulevia ammattilaisia. Minun käsitykseni mukaan yliopistoissa itsensäätely toimii suhteellisen hyvin, mutta valitettavasti minä tiedän tälläkin hetkellä ammattikorkeakouluja, joissa sairaanhoitajaopiskelijoille ammattiaineita opettaa esimerkiksi kemisti tai bioanalyttikko, joilla ei ole siis mitään omaa käsitystä tai kokemusta juuri sairaanhoitajan työstä — ja nyt en puhu yleisistä aineista vaan puhun nimenomaan ammattiaineista, siitä perustyöstä, jota se sairaanhoitaja tekee. Minusta voidaan aiheellisesti kysyä, millä kompetenssilla kemisti opettaa sairaanhoitajan työtä tuleville sairaanhoitajille. Minusta tämä on sellainen asia, josta pitäisi miettiä jotain säädöksiä.

17.02 **Sari Sarkomaa kok:** Kunnioitettu puhemies! Käsittelyssä oleva lakiesitys liittyy osaltaan ammattipätevyyden tunnustamista koskevan direktiivin muutosten täytäntöönpanoon Suomessa, ja todellakin tämän esityksen tarkoituksena on kehittää ammattipätevyyden tunnustamisjärjestelmää sujuvammaksi, edistää ammattihenkilöiden liikkuvuutta, edistää potilasturvallisuutta ja todellakin vahvistaa potilaan ja asiakkaan asemaa tervey-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2015 vp

denhuollossa. Tähän asiaan on meidän sosiaali- ja terveysvaliokunnassa huolella paneuduttava.

Totean, että tässä on seikkoja, joita erityisesti haluan nostaa esille, kuten osittainen ammatinharjoittamisoikeus. Me tiedämme, että sosiaali- ja terveydenhuollon koulutusten osaamisalueissa eli kompetensseissa on todellakin eroja EU- ja Eta-valtioiden välillä, ja on hyvin tarkkaan katsottava tämä osittaisen ammatinharjoittamisoikeuden myöntäminen terveydenhuollon ammattihenkilöille Suomessa. Tähän paneudumme valiokunnassa.

Pidän hyvänä erityisesti sitä, että kielitaidon testaaminen voitaisiin määrätä pakolliseksi myös EU- ja Eta-valtioiden kansalaisille silloin kun tehtävällä on vaikutusta potilasturvallisuuteen. Tämä on odotettu uudistus Suomessa, ja todellakin kielitaito voitaisiin tarkistaa, kun ammattipätevyys on muuten tunnustettu. Pidän myöskin tärkeänä, että kielitaidosta varmistetaan ennen ammatinharjoittamisoikeuden tai ammattinimikkeen käyttöönotto-oikeuden myöntämistä, eli näinpäin tämän haluan tässä nähdä.

Pidän myös tuon sähköisen hälytysjärjestelmän käyttöönottoa tärkeänä, kun terveydenhuoltoon liittyvän työvoiman liikkuvuus lisääntyy. Tämä on merkittävä asia.

Ihan lopuksi, arvoisa puhemies, vielä haluan kiinnittää tärkeään asiaan huomiota eli tähän jatkuvaan ammatilliseen kehittymiseen, joka on osa tätä direktiivin toimeenpanoa. On todella tärkeää, että terveydenhuollon ammattihenkilöt voivat työuransa aikana ajanmukaistaa tietojaan, taitojaan ja pätevyyttään säännöllisesti eikä tämä tapahdu vain automaattisen tunnistamisen piirissä olevien ammattien sisällä. Ja on hyvä harkita vielä, kun tätä lakiesitystä käydään läpi, onko tarpeen täsmentää täydennyskoulutukseen liittyviä laadullisia ja määrällisiä suosituksia (Puhemies koputtaa) sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstön osalta.

17.04 Jaana Laitinen-Pesola kok: Arvoisa puhemies! Tässä laissa ehdotetaan monia tekijöitä, joiden tarkoituksena on nimenomaan edistää terveydenhuollon ammattihenkilöiden osaamista, vahvistaa ammattipätevyyttä, ja tärkeätä on myös lisätä potilasturvallisuutta. Näitä tällaisia asioita on jo tässä edellä mainittu eli tämä eurooppalainen ammattikortti, kielitaidon varmistaminen, sähköinen hälytysjärjestelmä ja jatkuva ammatillinen kehittyminen.

Se ongelmallinen asia tässä ammattipätevyysdirektiivissä on se, että tässä on tarkoituksena säätää myös tästä osittaisesta ammatinharjoittamisoikeudesta, joka tarkoittaa sitä, että henkilö ei saa harjoittaa kaikkea ammattiin liittyvää toimintaa vaan hänellä on rajoitettu oikeus toimia tehtävissä. Entisenä ison yksikön esimiehenä voin kokemuksesta sanoa sen, että on kyllä täysin mahdotonta valvoa tällaisten henkilöiden toimintaa, jos näin olisi. Silloin kun tämä valvonta ei onnistu, se myös tarkoittaa sitä, että helposti tällä on negatiivisia vaikutuksia potilasturvallisuuteen, ja me emme varmaan missään nimessä halua sellaisia ratkaisuja täällä Suomessa tehdä. Muun muassa Lääkäriliitto, Farmasialiitto ja Tehy ovat näissä omissa lausunnoissaan ottaneet kantaa siihen, että tämmöinen osittainen ammatinharjoittamisoikeus ei sovi heidän edustamiensa ammattien edustajille, ja toivonkin nyt siten, että sosiaali- ja terveysvaliokunta tarkasti myös miettii, mitä tämä osittainen ammatinharjoittamisoikeus sitten käytännössä tarkoittaisi meidän terveydenhuollossa.

17.06 Sari Tanus kd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Laitinen-Pesolan näkökannat, hänen esille nostamansa asiat ovat kyllä erittäin tärkeitä ja keskeisiä, ja sosiaali- ja terveys-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2015 vp

valiokunnassa tarvitsee varmaan tarkkaan miettiä, millä tavalla näitä sitten ehdotetaan eteenpäin lakiin laitettavaksi.

Monia hyviä asioita tässä oli. Yksi, minkä tahtoisin nostaa esiin, on mielestäni varsin helposti toteutettavissa ja erittäin tärkeää eli tämä kielitaidon tarkistaminen myös EU- ja Eta-maiden kansalaisilta. Meillä on kuitenkin potilas—lääkäri-suhteessa, terveydenhuollossa potilaan ja hoitajien, eri ammattihenkilöiden välillä erittäin tärkeää, että se kommunikatio on sellaista, että puolin ja toisin tulee oikein ymmärretyksi. Ja varsinkin, jos me ajattelemme, että me haluamme, että meillä on potilas keskiössä — on määritelty potilaslähtöinen terveydenhuolto, missä potilas tulee oikealla tavalla nähdyksi ja kuulluksi ja ymmärretyksi — on erittäin tärkeää, että on riittävän hyvä kielitaito, eikä vain tietyissä teoreettisissa kielikysymyksissä, vaan että se kielitaito on riittävän hyvää myös siinä käytännön kommunikaatiossa ottaen huomioon muun muassa suomalaisten moninaiset murretaustat ja eri-ikäisten ihmisten ilmaisutaidon.

Kaiken kaikkiaan on mielestäni erittäin hyvä, että tähän asiaan on puututtu ja puututaan tarkemmin, mutta näkisin, että sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnassa on kyllä syytä sitten miettiä ja katsoa pykälä pykälältä tarkemmin, millä tavalla näitä määritellään. Mutta tervetullut lakiehdotus kaiken kaikkiaan.

17.08 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Haluan ainoastaan kiittää edustaja Laitinen-Pesolaa tästä erittäin tärkeän asian esille nostamisesta, koska jos tavoitteena on tosiaan potilasturvallisuuden ylläpitäminen ja parantaminen, niin tämä osittainen ammatinharjoittamisoikeus ei kyllä sovi suurimpaan osaan terveydenhuollon ammatteja. Kysymys on potilasturvallisuudesta, mutta kysymys on myöskin työn järkevästä organisoinnista siellä työpaikoilla.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.